

A בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of חולין דף צ of מסכת חולין
Some of the topics we will learn about include.

The discussion in whether the איסור גיד הנשה applies in a מזבח that is completely burned on the עולה

The distinction between להעלותו

If the גיד הנשה of an עולה was separated from the Korban And לחלצו

If the גיד הנשה of an עולה was still attached to the Korban, whether it needs to be removed before הקטרה

The מחלוקת רבי וחכמים in the Halachah of העצמות והגידים והקרנים והטלפים
Whether bones, sinews, horns, and hooves of a עולה are offered on the מזבח even when פירשו, even when they were separated, OR only when מחוברין, when they are still attached to the Korban.

ממשקה ישראל מן המותר לישראל
All Korbanos must come only from ingredients that are permitted to a common person.

An Aggadaic discussion of דברה תורה לשון הואי דברו נביאים לשון הואי דברו חכמים לשון הואי
The places in the תורה, and in נביאים, and in the Mishnah that made exaggerated statements.

A

Whether the איסור גיד הנשה applies in a קרבן עולה

להעלותו

לחלצו

The Halachah whether העצמות והגידים והקרנים והטלפים of a קרבן עולה are offered on the מזבח

ממשקה ישראל מן המותר לישראל

דברה תורה לשון הואי
דברו נביאים לשון הואי
דברו חכמים לשון הואי

1 So, let's review ...

The Gemara proceeds with the discussion in the Mishnah's Halachah

ונוהג במוקדשין

The Issur of הנשה גיד applies to Korbanos.

רבי חייא בר יוסף makes the following distinction

לא שנו אלא קדשים הנאכלין

איסור גיד נוהג בהן

אבל קדשים שאינן נאכלין

אין איסור גיד נוהג בהן

The קרבנות חטאת אשם ושלמים applies only to קרבנות חטאת אשם ושלמים that are eaten;

But the הנשה גיד איסור does not apply to קרבנות עולה that are not eaten but burned on the מזבח.

While, רבי יוחנן says

אחד קדשים הנאכלין

ואחד קדשים שאין נאכלין

איסור גיד נוהג בהן

The איסור גיד הנשה applies to ALL Korbanos, even to קרבנות עולה.

רב פפא says there is no Machlokes.

רב רבי חייא בר יוסף ורבי יוחנן do not disagree.

They are referring to two different issues.

And the Gemara offers two versions of רב פפא:

1.

In the first version רב פפא says;

When רבי חייא בר יוסף said

עולה אין איסור גיד נוהג בהן

He was referring to

להעלותו

להעלותו למזבח אין איסור גיד נוהג

איסור הקטרה אין.

The הנשה גיד of an עולה may be offered on the מזבח.

And, when רבי יוחנן said

עולה איסור גיד נוהג בהן

He was referring to

להלקותו

לקי אם אכלו

עולה, and it is punishable with Malkos.

1

From the previous Mishnah...

ונוהג במוקדשין

The Issur of הנשה גיד applies to Korbanos.

רבי חייא בר יוסף

אבל קדשים
שאינן נאכלין
אין איסור גיד
נוהג בהן

But the איסור גיד הנשה does not apply to עולות that are not eaten but burned on the מזבח.

לא שנו אלא
קדשים הנאכלין
איסור גיד
נוהג בהן

The איסור גיד הנשה applies only to קרבנות חטאת אשם ושלמים that are eaten;

רבי יוחנן

אחד קדשים הנאכלין
ואחד קדשים שאין נאכלין
איסור גיד נוהג בהן

The איסור גיד הנשה applies to all Korbanos, even to קרבנות עולה.

רב פפא says there is no Machlokes.
רב רבי חייא בר יוסף ורבי יוחנן do not disagree.
They are referring to two different issues.

1

In the first version רב פפא says;

And, when רבי יוחנן said

עולה איסור גיד
נוהג בהן

He was referring to

להלקותו

לקי אם אכלו

איסור אכילה אין
עולה, and it is punishable
with Malkos.

When רבי חייא בר יוסף said

עולה אין איסור
גיד נוהג בהן

He was referring to

להעלותו

להעלותו למזבח

איסור הקטרה אין
עולה, and it is punishable
with Malkos.

2

2. In the second version פפא רב says;
when רבי חייא בר יוסף said
עולה אין איסור גיד נוהג בהן
He was referring to
לחלצו
שאינו מצווה לחלצו מן הירך
If the גיד of an עולה is still attached to the Korban, it
does not need to be removed before הקטרה; it may be
offered on the מזבח.
And, when רבי יוחנן said
עולה איסור גיד נוהג בהן
He was referring to
להעלותו
דאסור להעלותו בפני עצמו אם פירש מן הירך
If the גיד of a עולה is separated from the Korban, it
may NOT be offered on the מזבח.

רב נחמן בר יצחק disagrees and says that they do disagree
regarding
להעלותו
רבי חייא בר יוסף holds
עולה אין איסור גיד נוהג בהן
להעלותו
מותר עם הירך
If the גיד of an עולה is still attached to the Korban, it
may be offered on the מזבח and it does not need to be
removed before הקטרה.

While רבי יוחנן holds
עולה איסור גיד נוהג בהן
להעלותו
אסור עם הירך
Even if the גיד of an עולה is still attached to the
Korban, it may NOT be offered on the מזבח, and therefore,
it must be removed before הקטרה.

And they follow the מחלוקת רבי וחכמים in the interpretation
of two contradicting Pesukim.

The Pasuk in ויקרא states
הקטיר הכהן את הכל המזבחה
ALL the parts of a עולה are burned on the מזבח.

While the Pasuk in ראה states
ועשית עולותיך הבשר והדם
על מזבח ה' אלקיך
Only the meat and blood of an עולה are applied to the מזבח

2

2

In the second version פפא רב says;

And, when רבי יוחנן said
עולה איסור גיד
נוהג בהן
He was referring to
להעלותו

דאסור להעלותו בפני
עצמו אם פירש מן הירך
If the גיד of a עולה is
separated from the Korban,
it may not be offered on the
מזבח.

When רבי חייא בר יוסף said
עולה אין איסור
גיד נוהג בהן
He was referring to
לחלצו

שאינו מצווה לחלצו מן
הירך
If the גיד of an עולה is
still attached to the
Korban, it does not need
to be removed before
הקטרה; it may be offered
on the מזבח.

רב נחמן בר יצחק

They do disagree regarding

להעלותו

While רבי יוחנן holds
עולה איסור גיד
נוהג בהן
להעלותו
אסור עם הירך

עולה גיד of an עולה
is still attached to the
Korban, it may not be
offered on the מזבח, and
therefore, it must be
removed before הקטרה.

רבי חייא בר יוסף holds
עולה אין איסור
גיד נוהג בהן
להעלותו
מותר עם הירך

If the גיד of an עולה
is still attached to the
Korban, it may be offered
on the מזבח and it does
not need to be removed
before הקטרה.

And they follow the מחלוקת רבי וחכמים
in the interpretation of two contradicting Pesukim.

The Pasuk in ויקרא states

והקטיר הכהן את הכל המזבחה
All the parts of a עולה are burned on the מזבח.

While the Pasuk in ראה states

ועשית עולותיך הבשר והדם
על מזבח ה' אלקיך
Only the meat and blood of an עולה
are applied to the מזבח

3 The חכמים hold
 והקטיר הכהן את הכל המזבחה
 Teaches
 לרבות העצמות והקרנים והטלפים
 ואפילו פירשו
 The entire animal is sacrificed, including the bones,
 sinews, horns, and hooves, even if they were separated
 from the קרבן.
 While the Pasuk
 ועשית עולותיך הבשר והדם
 Teaches
 עיכולי בשר אתה מחזיר
 ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות
 If the meat burst out of the fire, we return it to be burned
 completely.
 But if the sinews or bones burst out of the flames, they are
 not returned.

While רבי holds
 והקטיר הכהן את הכל המזבחה
 Teaches
 לרבות העצמות והקרנים והטלפים
 מחוברין יעלו
 Only while they are still attached to the animal, they are
 offered on the מזבח.
 However
 ועשית עולותיך הבשר והדם
 Teaches
 פרשו
 אפילו בראשו של מזבח
 ירדו
 Once they were separated, they are even removed from
 atop the מזבח.

3

מכאן

<p>ועשית עולותיך הבשר והדם <i>Teaches</i> עיכולי בשר אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידים ועצמות <i>If the meat burst out of the fire, we return it to be burned completely. But if the sinews or bones burst out of the flames, they are not returned.</i></p>	<p>והקטיר הכהן את הכל המזבחה <i>Teaches</i> לרבות העצמות והקרנים והקרנים והטלפים ואפילו פירשו <i>The entire animal is sacrificed, including the bones, sinews, horns, and hooves, even if they were separated from the קרבן.</i></p>
--	--

וכי

<p>ועשית עולותיך הבשר והדם <i>Teaches</i> פרשו אפילו בראשו של מזבח ירדו <i>Once they were separated, they are even removed from atop the מזבח.</i></p>	<p>והקטיר הכהן את הכל המזבחה <i>Teaches</i> לרבות העצמות והקרנים והטלפים מחוברין יעלו <i>Only while they are still attached to the animal, they are offered on the מזבח.</i></p>
---	---

4 Now, the Gemara explains;
That רבי holds that the Pasuk of הכל...והקטיר... includes only
גידין, attached מחוברין;
And although
מחוברין לא איצטריך קרא לרבווי
מידי דהוה אראשה של עולה
We already know that מחוברין יעלו from the head of the עולה
that is offered on the מזבח in its entirety, with all its bones
etc.?
The Pasuk of והקריב is needed for the חידוש that even
גיד הנשה במחובר
Even the הנשה, if it is attached to the Korban, it may be
offered on the מזבח.

While the חכמים hold that the Pasuk of והקטיר includes
only פירשו, detached גידין, because,
מחוברין לא איצטריך קרא לרבווי
מידי דהוה אראשה של עולה
We already know that מחוברין יעלו from the head of the עולה
that is offered on the מזבח in its entirety, with all its bones
etc.;
Therefore, the Pasuk of והקריב is needed for the חידוש
לרבות הגידין וכו' ואפילו פירשו
The entire animal is sacrificed, including the sinews etc.,
even if they were separated from the קרבן.
But the Pasuk of והקריב does not include
גיד הנשה במחובר
Because the Pasuk in ספר יחזקאל states
ממשקה ישראל
מן המותר לישראל
All Korbanos must come only from ingredients that are
permitted to a common person, and the גיד הנשה is
forbidden.

4

The Gemara explains;

והקטיר...הכל... holds that the Pasuk of הכל...והקטיר...
includes only מחוברין, attached גידין;

And although

מחוברין לא איצטריך קרא לרבווי
מידי דהוה אראשה של עולה
We already know that מחוברין יעלו from the head of the עולה
that is offered on the מזבח in its entirety,
with all its bones etc.?

The Pasuk of והקריב is needed for the חידוש that even

גיד הנשה במחובר
Even the הנשה, if it is attached to the Korban,
it may be offered on the מזבח.

While the חכמים hold that the Pasuk of והקטיר includes
only פירשו, detached גידין,
because,

מחוברין לא איצטריך קרא לרבווי
מידי דהוה אראשה של עולה
We already know that מחוברין יעלו from the head of the עולה
that is offered on the מזבח in its entirety,
with all its bones etc.;

Therefore, the Pasuk of והקריב is needed for the חידוש
לרבות הגידין וכו' ואפילו פירשו
The entire animal is sacrificed, including the sinews etc.,
even if they were separated from the קרבן.

But the Pasuk of והקריב does not include

גיד הנשה במחובר
Because the Pasuk in ספר יחזקאל states
ממשקה ישראל
מן המותר לישראל
All Korbanos must come only from ingredients
that are permitted to a common person,
and the גיד הנשה is forbidden.

5 Accordingly,
 רבי חייא בר יוסף
 As explained by
 רב נחמן בר יצחק
 That
 עולה אין איסור גיד נוהג בהן
 להעלותו
 מותר עם הירך
 If the הנשה of an עולה is still attached to the Korban, it
 may be offered on the מזבח and it does not need to be
 removed before הקטרה.

And the חכמים's opinion concurs with the opinion of
 רבי יוחנן
 As explained by
 רב נחמן בר יצחק
 That
 עולה איסור גיד נוהג בהן
 להעלותו
 אסור עם הירך
 Even if the הנשה of an עולה is still attached to the
 Korban, it may NOT be offered on the מזבח and therefore,
 it must be removed before הקטרה.
 =====

The Gemara concludes that רב הונא ורב חסדא also disagree
 regarding להעלותו:
 As רב הונא says
 גיד הנשה של עולה
 חולצו לתפוח
 The עולה of an גיד הנשה is removed from the Korban and
 thrown onto the ash pile in the center of the מזבח;
 Because it may NOT be offered on the מזבח because of
 ממשקה ישראל
 מן המותר לישראל

While רב חסדא holds that the עולה of an גיד הנשה may be
 offered on the מזבח, because the Pasuk states
 על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה
 The Issur applies only to human consumption, but not to
 the מזבח's consumption.

And the Issur of ישראל applies only to a טריפה
 animal that is forbidden, and not to the גיד הנשה of a
 animal that is permitted.
 =====

5 Accordingly. . .

<p>The חכמים's opinion concurs with the opinion of רבי יוחנן As explained by רב נחמן בר יצחק</p> <p>עולה איסור גיד נוהג בהן להעלותו אסור עם הירך</p> <p>Even if the הנשה of an עולה is still attached to the Korban, it may not be offered on the מזבח and therefore, it must be removed before הקטרה.</p>	<p>רבי חייא בר יוסף As explained by רב נחמן בר יצחק</p> <p>עולה אין איסור גיד נוהג בהן להעלותו מותר עם הירך</p> <p>If the הנשה of an עולה is still attached to the Korban, it may be offered on the מזבח and it does not need to be removed before הקטרה.</p>
--	---

The Gemara concludes
 that רב הונא ורב חסדא also disagree regarding להעלותו:

רב הונא says
**גיד הנשה של עולה
 חולצו לתפוח**

The עולה of an גיד הנשה is removed from the Korban
 and thrown onto the ash pile in the center of the מזבח;

Because it may not be offered on the מזבח
 because of

ממשקה ישראל
 מן המותר לישראל

While רב חסדא holds that the עולה of an גיד הנשה may
 be offered on the מזבח,
 because the Pasuk states

**על כן לא יאכלו בני ישראל
 את גיד הנשה**

The Issur applies only to human consumption,
 but not to the מזבח's consumption.

And the Issur of ישראל applies
 only to a טריפה animal that is forbidden,
 and not to the גיד הנשה of a
 animal that is permitted.

6 The Gemara proceeds with an Aggadaic discussion that is related to the תפוח:

תפוח רבי אמי says

דברה תורה לשון הואי

דברו נביאים לשון הואי

דברו חכמים לשון הואי

We find exaggerated statements in the תורה, and in נביאים, and in the Mishnah:

1.

דברה תורה לשון הואי

As the Pasuk in פרוש דברים states

ערים גדולות ובצורות בשמים

Large fortified cities that reach the skies.

2.

דברו נביאים לשון הואי

As the Pasuk in מספר מלכים states

ותבקע הארץ לקולם

The ground split open from the sound of the people who celebrated the crowning of המלך.

3.

דברו חכמים לשון הואי

בשלשה מקומות

There are three Mishnayos in מסכת תמיד that made exaggerated statements:

אלו הן תפוח גפן ופרוכת

1.

תפוח

תפוח היה באמצע המזבח

פעמים היה עליו כשלש מאות כור

On the Yomim Tovim there were times that the ash pile in the center of the מזבח contained 300 כור of ash;

And this number is a גוזמא, an exaggeration.

6

רבי אמי

דברה תורה לשון הואי
דברו נביאים לשון הואי
דברו חכמים לשון הואי

We find exaggerated statements in the תורה, and in נביאים, and in the Mishnah:

- 1 -

דברה תורה לשון הואי

As the Pasuk in פרוש דברים states

ערים גדולות ובצורות בשמים

Large fortified cities that reach the skies.

- 2 -

דברו נביאים לשון הואי

As the Pasuk in מספר מלכים states

ותבקע הארץ לקולם

The ground split open from the sound of the people who celebrated the crowning of המלך.

- 3 -

דברו חכמים לשון הואי

בשלשה מקומות

There are three Mishnayos in מסכת תמיד that made exaggerated statements:

אלו הן - תפוח גפן ופרוכת

1

תפוח

תפוח היה באמצע המזבח
פעמים היה עליו כשלש מאות כור

On the Yomim Tovim there were times that the ash pile in the center of the מזבח contained 300 כור of ash;

And this number is a גוזמא, an exaggeration.

7

2.
גפן

גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל ומודלה על גבי כלונסות וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או אשכול מביא ותולה בה
A grapevine made of gold stood at the entranceway to the היכל and it was supported with poles, upon which the donors hung their donations to הבית.

רבי אלעזר ברבי צדוק says
מעשה היה ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה
They once needed three hundred Kohanim to unload the grapevine;
And this number is a גוזמא.

3.
פרוכת

פרוכת עוביה טפח
The curtain that separated between the היכל and קודש was one טפח thick;
ועל הקדשים ועל שבעים ושנים נירים נארגת
And was woven on 72 weaving machines
ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חוטין
Each thread was a 24-ply thread;
ארכה ארבעים באמה ורחבה עשרים באמה
The פרוכת was 40 אמות in the length and 20 אמות in the width.
ומשמונים ושתי רבוא נעשית
The פרוכת was made of 820,000 threads.
ושתיים עושים בשנה
The פרוכת was replaced twice each year.
ושלש מאות כהנים מטבילין אותה
These curtains were so heavy that it took 300 Kohanim to immerse them;
And this number is a גוזמא.

7

2

גפן

גפן של זהב היתה עומדת על פתחו של היכל ומודלה על גבי כלונסות וכל מי שהיה מתנדב גרגיר או אשכול מביא ותולה בה

A grapevine made of gold stood at the entranceway to the היכל and it was supported with poles, upon which the donors hung their donations to הבית.

רבי אלעזר ברבי צדוק

מעשה היה ונמנו עליה שלש מאות כהנים לפנותה

They once needed three hundred Kohanim to unload the grapevine;

And this number is a גוזמא.

3

פרוכת

פרוכת עוביה טפח

The curtain that separated between the היכל and קודש was one טפח thick; ועל שבעים ושנים נירים נארגת
And was woven on 72 weaving machines

ועל כל נימה ונימה עשרים וארבעה חוטין
Each thread was a 24-ply thread;

ארכה ארבעים באמה ורחבה עשרים באמה

The פרוכת was 40 אמות in the length and 20 אמות in the width.

ומשמונים ושתי רבוא נעשית
The פרוכת was made of 820,000 threads.

ושתיים עושים בשנה
The פרוכת was replaced twice each year.

ושלש מאות כהנים מטבילין אותה
These curtains were so heavy that it took 300 Kohanim to immerse them;
And this number is a גוזמא.

- 8 However, there is a Machlokes regarding the Mishnah that states
השקו את התמיד בכוס של זהב
Before the שחיטה of the תמיד, קרבן תמיד, they gave the lamb a drink of water in a cup of gold.
Some say that this Mishnah is also a גוזמא
While others say that this Mishnah is not a גוזמא, because אין עניות במקום עשירות
There is no poverty in a place of affluence.

- 8
- However, there is a Machlokes regarding the Mishnah that states*
- השקו את התמיד
בכוס של זהב**
- Before the שחיטה of the תמיד, קרבן תמיד, they gave the lamb a drink of water in a cup of gold.*
- Some say that this Mishnah is also a גוזמא*
- While others say that this Mishnah is not a גוזמא, because*
- אין עניות במקום עשירות**
- There is no poverty in a place of affluence.*